

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgușul Inului Nr. 30.
Birourile de anunțuri: **Brașov**, piața mare, Târgușul Inului Nr. 30.
Inserate mai primese în Viena: *B. Moss, Haasenstein & Vogler (Otto Moss), H. Schalk, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppel, J. Demmeberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Zornai*; în Frankfurt: *G. L. Doube*; în Hamburg: *A. Siemer*.
Prețul inserțiilor: o serie de garmond pe o coloană 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în să-care și
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franco.
Se primumără la toate oficiile
poștale din într și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare,
Târgușul Inului Nr. 30 etagiu
1. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dunsu în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună esemplară 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atâtă abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 93.

Brașov, Joi, 29 Aprilie (11 Mai)

1893.

„Direcțiunea contrară statului”.

Brașov, 28 Aprilie v.

S'a implinit încă o dorință a maghiarizatorilor. Proiectul de lege privitor la regularea salariilor învățătoresci a fost votat de cameră în total, după ce în cursul dezbaterii speciale s'au introdus mai multe modificări, care de care mai asupritore pentru naționalități.

Ungurii amăgiți de conducătorii lor politici, cred că au făcut un pas mai aproape de ținta utopică, ce li-se pune în vedere și acum sunt mulțamiți cu gândul, că ministrul de instrucțiune publică va dispune în viitor, în mod aproape discreționar, de sorțea școlilor confesionale nemaghiare.

Intr'o mare încurătură se află numai aceia, cari au făcut legea și cari voru avé chemarea a o și execută spre saluta patrioților privilegiați de tot soiul.

Scopul maghiarizator al proiectului de lege este mai înteu de a sistemisa ingerința directă a guvernului asupra școlilor confesionale, al doilea de a-i da guvernului armă, cu care se le potă submina și nimici, înlocuindu-le succesiv cu școle de stat maghiare.

Pentru ca se potă folosi cu succes arma acésta diabolică nu este de ajuns pretextul luat din insuficiența mijloacelor materiale ale școlilor, ci trebuia să se enunțe un principiu, sub cuvântul apărării intereselor statului, în numele căruia au să fiă prigoniți și maltratați în viitor școlile noastre confesionale.

Astfel se stabilă în lege ca principiu, că guvernul e dator să combată pe totă linia „direcțiunea contrară statului”, ce s'ar manifesta, într'un chip séu altul, în viața școlilor nemaghiare. Dér au simțit legislatorii șovinisti, că se făceau pré ridiculi, decă nu arătau în lege, cât de cât ce înțeleg sub „direcțiune contrară statului” și așa au definit acest concept și prin acésta, din ridicul, ce erau să se facă, au devenit chiar monstruoși. Ba, definițiunea ce au dat'o ei „direcțiunei contrare statului” este mai multă ca monstruoasă, este o provocare scelerată la adresa tuturor națunilor nemaghiare, cari țin la dreptul lor de liberă dezvoltare națională ca la o condițiune de viață.

Se dice adecă în acea definițiune, că trebuie să fiă urmărită ori-ce faptă, ce se îndreptă „contra constituției, a caracterului național, a unității, integrității, ori contra aplicării legale a limbei statului”. Intrebăm pe ori și cine să ne spună decă, după experiențele de până acum mai ales, nu va puté fi calificată ori și ce faptă ce nu este pe placul celor dela putere, ca sévêrsită în contra statului? Decă însu-și oficiosa „Pester

Correspondenz” mărturisesce, că definițiunea aceea privitoare la școlile cu „direcțiune contrară statului” este îngrijitoare, că va da naștere celor mai mari încurături și neajunsuri în raporturile cu naționalitățile, atunci ce să dicem noi, cari nu stăm petêrmul, ca naționalitățile în interesul statului să fiă prigoniți, ci din contră pe têrmul, ca să fiă egal îndreptățiți?

O inovațiune foarte îngrijitoare este fără îndoie prevaricarea cu acest privilegiu a conceptului de caracter național al statului și însăși corespondența oficiosa, se miră cum deodată nădrăvanii legislatori unguri au ajuns la formula caracterului național al statului, când acésta nu este primită și nu este definită în nici o lege.

Se înțelege, că decă e vorba de caracterul național maghiar al statului, atunci însăși existența școlilor cu limbă nemaghiară, înolvă păcatul, ce după acea dispozițiune trebuie să fiă urmărit de stăpânire.

Prin urmare hotărârea acésta mai nouă a dietei nu va deschide portă largă volnicilor de tot felul, cum afirmă foia oficiosa, pentru că acésta portă era de mult deschisă prin hotărârile de mai înainte, cu atât mai mult însă va face să se deslănțuească o luptă desperată de rassă, la care nici cei mai sêlbatici maghiarizatori nu s'au gândit.

CRONICA POLITICA.

— 28 Aprilie.

Foia națională slovacă „Narodnie Noviny” se ocupă într'unul din numerii cei mai noi cu broșura renegatului Kostenszky Geza: despre maghiarizarea Slovacilor. Provoacăndu-se la un pasagiu dintr'un articol al lui „Szegedi Heradó” scris de același renegat, pasagiu în care se dice: „la o parte cu minciuna, că noi Maghiarii n'amă voi să despoidmă națiunile nemaghiare de naționalitatea lor”, foia slovacă dice următoarele: Și crede dora cineva, că Kostenszky stă singur? Ba bine că nu. Lângă el stă întregă tabera maghiarizătoare, ba și însuși Escelența Sa d-lă ministru de interne Hieronymi! Da, și Măria Sa d-lă Carol Hieronymi, ér cine înu crede acésta să cetesă Nr. 13 din „Nyitrai Lapok”, că „Der kön. ung. Minister des Innern sprach dem Verfasser der politischen Broschüre „Nemzeti politika a felvidéken” dr Géza Kostenszky, im Wege des Obergespannes seine Anerkennung aus”. Așa dérá ministrul de interne își exprimă recunoștința unui astfel de om, care vestesce, că în luptele de naționalitate pace nu poté să fiă; ele nu se pot sfêrși decăt séu cu învingere séu cu nimicire totală. Êtă dérá, continuă „Narodnie Noviny”, că scopul este „nimicirea totală a naționalităților”; ori-ce alta este: minciună, amăgire și mistificare a lumii civilizate. Minciună este tot ce se povestesc despre egala îndreptățire și libertatea naționalităților. Minciună este, că Slovacii sunt perse-

cutați pentru panslavism și că tot din cauza acésta li-se închid institutele de cultură. „Nimicirea totală” este lozincă și singura cauză adevărată a suferințelor poporului slovac în noua eră constituțională, începând dela aducerea legii pentru naționalități până la conducerea afacerilor interne ale statului prin „dreptul” ministru Hieronymi. Asta nu o susținem noi „panslavisti”, ci dr. Kostenszky, căruia Hieronymi i-a exprimat recunoștința sa. Mulțumim pentru sinceritate!

Din incidentul venirii Maiestății Sale la Budapesta, „Neue fr. Presse” publică o corespondență, în care se vorbesce și despre stadiul actual al reformelor de politică-biserică a guvernului. Corespondentul se miră, „cum unui a putut să exploateze cu atâta ușurință nevenirea mai îndelungată a Maiestății Sale la Budapesta, cu scop de a sdruncina încrederea în situațiunea ministerului și a politice sale”. Asigură apoi, că raporturile dintre monarchă și dintre poporul maghiar sunt atât de intime și consolidate, încât o stricare a lor e pentru tot-deuna imposibilă. Admite corespondentul foiei vieneză, că s'au făcut încercări pentru conturbarea acestor raporturi, dér asigură, că încercările au rămas fără succes. Ministrul Csaky a fost primit de-a doua rând în audiență separată la Maiestatea Sa și e aproape sigur, că cu asta ocaziune ministrul a făcut Maiestății Sale raport despre proiectul de lege privitor la libertatea religioasă și nu peste mult îl va presenta pentru prealabilă aprobare. Presentarea proiectului pe biroul camerei se va face încă înainte vacanței de véră. Astfel de asigurări dá corespondentul foiei vieneză și în privința celor-alte proiecte de reformă biserică a guvernului, susținând, că toate acestea se vor duce în deplinire întocmai precum a promis'o guvernul la început.

Diarului „Gaulois” i se anunță din Roma, că Papa va adresa în curând o enciclică ostră puterile europene în care va lansa cestiunea, că greutățile militare vor provoca un lung și rău de catastrofe. Papa va face atente puterile, să urmeze politica păcii generale, care va pune tot-odată capăt miseriei clasei muncitoare. În fine va cere cu insistență, să se ocupe puterile cu cestiunea desarmării generale. În decursul convorbirii sale cu împératul Wilhelm, Papa a atins și cestiunea acésta. Se dice, că Italia, Austro-Ungaria, Belgia și Spania ar fi gata să primescă propunerile Papei. Rusia și-a rezervat cuvântul ultim. Decă și Rusia s'ar învol la desarmare, atunci va fi rugată și Franca să facă asemenea.

+ George Barițiu

Êtă cuvântarea rostită de d-lă Dr. Augustin Bunea, la înmormântarea ilustrului răposat:

Luptă bună m'am luptat, curgerea am plinită, credința am pădit.

S. A. Pavelu II Tim. 4. 7.

Peste câte-va zile se implinesc un an, de când mulți dintre fruntașii ne-

mului românesc de pe plaiurile romantice ale Transilvaniei, de pe câmpiile mănose ale Ungariei și șesurile libere ale României se aflau în cetatea Sibiuului, ca să aducă tribut de iubire, stimă și recunoștință unui venerabil octogenar, și mare Român, care în ceroul familiei sale dădea mulțamită ferbinte lui Dumneșeu, pentru-că a fost învrednicit, să-și păstreze nevătămată credința părinților săi, și neschimbată iubirea către nêmulț séu, și pentru-că a fost îndestrat de Părintele ceresc cu putere neînfrântă de a lupta numai pentru binele națiunii sale și împodobit cu virtute neclătită, care în decursul unei cariere grele de 80 ani, îl apăsase tot-deuna de cadere, așa încât pe vesmântul lui sêrbătoresc nu se puté observa nici o pată, de care rară sunt scutiți chiar și cei mai mari bărbați ai poporilor.

Figura lui nobilă, modestă și nepretensivă, ochii lui schinteitori, cari și-se păreau, că sunt în stare să străbată și prin vëlul cel mai des, după care stă ascuns viitorul unei națiuni, cununa arginție, care i-o împletiseră pe capul lui clasic nu numai anii numeroși, ci și gândirile lui înalte, de cari a fost pururea frământat pentru fericirea poporului român, mauierele lui dulci și condescendente, cari trădau o inimă învâpăiată de iubire sinceră către semenii lui: toate aceste însușiri sufletesci și trucesci, precum și reminiscințele unui trecut glorios și încărcat de neperitoare merite, ne fărmeacă atât de mult pe noi toți, cari eram adunați în 24 Mai din anul trecut în jurul nemuritoriului George Barițiu, încât la propunerea unuia dintre cei mai illustri istoriografi și archeologi români am jurat, că până ce Dumneșeu va mai ține în viață pe modelul virtuților românești, George Barițiu, în fiesce-care an în ziua de 24 Mai ne vom aduna în jurul lui, pentru-ca dela densus să ne inspirăm, cum trebuie să suferim, cum trebuie să simțim, să dorim și să luptăm, pentruca să realizăm cât mai curând idealul nêmulț nostru, pe care înaintașii noștri, pe lângă toate sbuciumările lor, încă nu l'au putut vedé înfînțat.

O, oră fatală, oră înfricoșată, care cu ințela fulgerului ai dus dureroasă soara în toate părțile lumii locuite de Români, că George Barițiu nu mai trăe! George Barițiu este mort! Tu ai săgetat inima unei familii fruntașe, care numai în Dumneșeu și în durerea noastră a tuturor își mai poté afla mângăere pentru pierderea părintelui séu celui bun! Tu ai consternat și lovit fără de milă pe cea mai înaltă și strălucită corporațiune a sciinței și culturii românești, care trebuie să se despartă de președintele séu erudit, abia de câteva săptămâni ales! Tu ai înecat pretutindenea în suspine și lacrimi graiul românesc și ai făcut să se implinescă și aici cuvintele profetului Ezechiel: „Regele va plânge, și boierul se va îmbrăca cu perire, și mâinile poporului pământului se vor slăbăni!” Tu ai omorât într'o clipă speranțele dulci ntrite într'un an, că peste câte-va zile ne vom puté aduna érași în jurul marelui luptător al națiunii române, ca

*) Cap. VII. 27.

Cursul pieței Brașov.

Din 10 April 1893.

Banote rom. Omp.	9.68	Vând.	9.72
Argint român.	9.60	"	9.65
Napoleon-d'or	9.74	"	9.77
Galbeni	5.65	"	5.70
Ruble rusești	1.26 ¹ / ₂	"	—
Mărci germane	59.80	"	60.10
Lire turcești	—	"	—
Scrișuri fonc. Alb. 6%	101.—	"	—
" " " 5%	—	"	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 April 1892.

Renta ung. de aur 4%	115.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 ¹ / ₂ %	123.60
" " " argint 4 ¹ / ₂ %	101.40
Oblig. " " de ost. I. emis.	121.—
" " " " " II	—

" " " " " III	—
Bonuri rurale ungare	96.55
" " croato-slav.	—
Despăgubirea dijmei de vin	97.50
Imprum. ung. cu premii.	150.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghed.	142.50
Renta de hârtie austr.	98.20
" " argint	97.95
" " aur	117.35
Losuri din 1860	148.50
Acții de-ale Băncii austro-ung.	978.—
" " " ung. de credit.	390.75
" " " aust. de credit.	335.50
Argint	5.79
Galbeni imp.	9.79
Napoleonori	60.35
Mărci imp. germ.	123.55
London (lire sterlinge)	49.—
Rente de corone austr.	96.95
" " ungară	95.65

Cheque-Conto
la postă
Nr. 505.

INSTITUTUL DE CREDIT
ȘI DE ECONOMII
„ALBINA“
FILIALA BRAȘOVU,

Giro-Conto
la banca
Austro-Ungară.

primesce depuneri spre fructificare pe lângă
4¹/₂% și plătesce însași darea de venit pentru ele.

Escomptează cambii cu interese dela 5¹/₂ în sus;
Acordă împrumuturi pe ipotece, până la jumătate a valoarei lor cu 6%;

Lombardează efecte și monete, acordându 85% din valoarea de curs, și

Giuaerii și mărfuri acordand 2/3—3/4 a valoarei lor ca împrumut, cu procente dela 5¹/₂ în sus,

Cumperă și vinde efecte. Valute și devise cotate la bursele din Budapesta, Viena și București după cursul zilei, recomandându mai ales pentru plasări de capitali diferitele efecte române, cari pe lângă cea mai mare asigurare ofer un produs de peste 5%, și cari se află totdeauna de vânzare la casa institutului în Brașov;

Efectuesce sub cele mai ieftine condițiuni plăți și încassări și eliberează asemnate asupra tuturor piețelor, mai ales din România;

Rescumperă fără nici o detragere cupone, le escomptează naintea scadenței lor și cumperă cu cele mai bune prețuri cupone dela efecte române;

Ingrigesce în comisiune ori și ce transacții ajutate fiind de legăturile ce le întreține cu firme de rangul primu în Budapesta, Viena și București, de a putea servi clientelei sale în cel mai culant și folositor mod;

Dă cu chiriă magazine și locuri de depou pe teritoriul seu alături de gara reg. ung. de stat și legat cu acesta cu două căli ferate, Strada Gării Nro 45, și în fine

Face asigurări asupra vieții omului, ca reprezentanță a societății de asigurare „EQUITABLE“ din New-York, după condițiunile avantajoase ale acestei societăți, în toate combinațiunile.

Biroul: piața, târgul botelor Nr. 22, etagiul I.
Ore de oficiu: 1/2—1/2, ore de cassă: 8—1.

JULIUS BERNHARDT

pictor de decorații.

Să recomandă Onoratului public pentru executarea a totfelului de lucrări ce cad în sfera sa, cu tipar și cu tapete precum și alte

ZUGRAVELI

cu prețurile cele mai moderate.

Cunoscințele și esperiențele câștigate în Viena și München mă pune în poziție de a îndeplini toate aceste lucrări solidu, frumosu și iute.

Rogă pe onoratul public să nu schimbe firma mea, care este:

Julius Bernhardt,

111,3-3.

pictor de decorații.
Str. Michael Weiss Nr. 10.

HERKULESBAD

(Herkulesfürdő, Ungarn.)

Stațiune de cale ferată postă și telegrafu.

Termele de puciosă și de sare cu renume universalu.

Căldură terestică până la 56° C.

Inceputul sezonului 1 Mai.

Forțe frecventate și pentru cura climatică. — În anul 1887 Maiestatea Sa Impărătoasa-Regină a Austro-Ungariei a onorat cu augusta sa prezență timp de 6 săptămâni această baie.

Locul de întrunire internațional al tuturor ce au lipsă de leuire. Poziția admirabilă în valea Cernei înconjurată de munți uriași.

Palate splendide pentru toate isvorele.

Illuminare electrică, zidiri nouă mari.

Oteluri grandioase, salon pentru cură, orchestră, teatru Varietés (deschis din anul trecut), locuri de preumblare și de excursiuni, excursiuni pe munți, masagiu, gimnastică suediană, băi electrice, stabiliment pentru cură cu apă rece.

Juncțiune cu trenurile Expres și Orient. Favoru la prețuri de călătorie. Juncțiune cu vapoarele pentru toate ținuturile duărene via Orșova.

Clima favorabilă. Aerul liber de praf, bogat în ozon.

Posiția apărută. Consultațiunii la numeroșii medici ai băilor în toate limbele europene și orientale.

105,2-4

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 ore 10 min. dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 45 min. după am.
Trenul de persoane: 7 ore 43 min. seara.

2. Dela Brașov la București:

Trenul accel.: 5 ore 15 minute dimini.
Trenul mixt: 11 ore înainte de amez.
Trenul accel.: 2 ore 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zernesci:

Trenul mixt: 9 ore 5 min. dimineața.
Trenul mixt: 3 ore 16 min. după am.
Trenul mixt: 9 ore 25 min. seara.

Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persoane: 5 ore 46 min. dimini.
Trenul mixt: 8 ore 50 minute a. m.
Trenul mixt: 3 ore 10 min. după am.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane: 8 ore dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 ore 25 minute seara.

2. Dela București la Brașov:

Trenul accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenul mixt: 7 ore 1 minute seara.
Trenul accel.: 10 ore 17 minute seara.

3. Dela Zernesci la Brașov.

Trenul mixt: 6 ore 10 min. dimineața.
Trenul mixt: 1 ora 14 min. după am.
Trenul mixt: 8 ore 10 min. seara.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul de persoane: 8 ore 18 min. dimini.
Trenul mixt: 1 ora 49 min. după am.
Trenul mixt: 6 ore 56 min. seara.

Anunțuri
(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. In casul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădement, care cresce cu câtu publicarea se fece mai de multe-ori.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Fenu de vânzare.

4 clai mari

se află de vânzare la Domnul Ioan Stinghe, Brașov suburbial Scheiu pe Tocile Nr. 32. Doritori se adreseze la proprietaru.

114,1-2

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutia este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrișerea sa.

Prin efectul de leuire durabil al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pantece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiune cronice, suferinței de ficat, congestiune de sânge, haemohoidelor și a celor mai diferite boale femeșci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încoco.—Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătoreșcă.

Franzbrantwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbrantwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca unu remediu popular cu deosebire prin trasu (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcělă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe basa de natron Acid-salicylicu)

La întrebunțarea zilnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigurăză această apă de gură conservarea sănătoșă și mai departe a dinților. Prețul sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. Moll, c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anumitu preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr. Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

77.-8.

A V I S U I

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fia-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebire, când voriesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arate și posta ultimă.